

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Virtutum obligatio voti cessante causa, ob quam factum est, vel
notabili mutatione superueniente. punct. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

quæst. 3. Grassis 2. p. decis. lib. 2. cap. 11. num. 24. Sayro in Clavi Regia lib. 6. cap. 5. num. 25. Suar. loquens de Parochis lib. 3. cap. 4. num. 10 & alij plures relati à Sanch. lib. 4. cap. 25. num. 48. Verum ut rectè ipse Sanchez probat nullus est textus ex quo hæc obligatio petenti licentiam ab Episcopo colligatur. Nam Textus in cap. licet, loquitur de regularibus transuentibus ad strictiorem religionem; & sic non est ad rem. Textus verò in cap. admonet prohibens dimissionem Ecclesiarum Episcopo inconsulto intelligitur de dimissione extra casum religionis à iure concessum, ut indicat ibi Gloss. Ex alia parte est textus ferè clarus & manifestus in cap. dno 19. quæst. 2. in quo Vibanus secundum liberè permittit quolibet clericis ad religionem transire; neque ab Episcopo reuocari posse. Cum igitur nullus licentiam petendæ mentionem fecerit; non est cur hoc onus illis sit imponendum. Et ita reatus Innocent. Hostiens. Anton. Cardinali, Abbate, in d. cap. licet, docet Sanch. num. 48.

Quod si de voto peregrinationis loquamur, idem prorsus dicendum est, ac de Episcopis diximus cum eadem subdit obligatio referendi ob quam peregrinatio suscipi non potest abique Superioris licentia. Fateor tamen in Episcopo strictius referentiam obligare & difficilius absentiam honestari posse, quam in Parochis; & in his, quam in Canonicis aliisque Clericis ex iure referentibus.

14. Tertio deciditur, quid sit sentiendum de aliis Clericis? Respondeo & votum peregrinationis & religionis emittere posse absolute, illudque exequi Episcopo inconsulto. Quia in nullis muneris obligatorij præiudicium cedunt. Colligitur ex Sanchez, Suar. aliisque Doctoribus relatis. Neque obstat textus in cap. non oportet de consecrat. dist. 5. Vbi consilium Laicis dicitur. Non oportet ministrum altaris vel etiam Laicum sine Canonicis literis idem sumata aliquo profecti. Nam inde non inferitur quemlibet Clericum non posse inconsulto Episcopo peregrinari. Tum quia ille textus non præcepit sed consilium & directionem conuenientem continet, ut indicant illa verba, non oportet. Tum quia illæ literæ pacificæ & commendatitiæ, quæ ex præscripta forma antiquitus omnibus Clericis & Laicis concedebantur, concedebantur, iam cessarunt, & solum Clericis ut possint ad ordines, & ministeria Ecclesiastica admitti iuxta Trident. sess. 23. cap. 16. de reformatione. Quo sine cessante nulla apparet obligatio portandi has literas. Suarez lib. 3. cap. 4. n. 9. Sanch. cap. 25. num. 44.

15. Dico vitimo, vota de materia quæ nulla lege prohibetur neque malus bonus impedit, valida sunt à quocumque emittantur. Conclusio ex terminis liquet. Solum est difficultas si prohibitus sis vouere absque superioris licentia: votum factum alias de materia apta validum sit? Respondeo validum esse. Quia est modus promittendi malus sit, promissio quoad rei promissæ obligationem tenet & à Deo acceptatur. Quia ad hunc effectum sola honestas rei promissæ spectatur. Et ita tradit Suar. lib. 3. de voto cap. 6. num. 25. Sanch. lib. 4. cap. 24. num. 52. Layman. lib. 4. tract. 4. cap. 7. num. 9. verb. qui habent. Excipiendum tamen est, nisi illa prohibitio simul esset irritatio, quam non omnes Superiores facere possunt, sed illi tantum, qui dominatium habent potestatem; & ratione illius promissionibus faciendis valent contradicere, & factas infirmare, de quibus latius infra.

PUNCTVM XX.

Vtrum obligatio voti cessat cessante causa ob quam factum est vel notabili mutatione superueniente.

SVMMARIVM.

1. Obligatio voti cessat cessante causa finali.
2. Sed non cessat cessante impulsiva.
3. Ea mutatio qua rem promissam re, vel estimatione prudenti diuersificat, obligationem voti cessare facit.
4. Quando hoc contingant.
5. Ob periculum grauis nocimenti non præuisi obligatio voti cessat.
6. Notanda est pro cessatione voti an mutatio perpetua sit vel temporalis.

1. Regula est ferè ab omnibus Doctoribus recepta; obligationem voti cessare cessante causa finali ob quam factum est. Quia hac cessante promissio non subsistit. Sic Abbas cap. magne de voto num. 14. Tiraquel. tract. cessante causa in fine principij Azor. 1. p. l. 11. c. 15. qu. 13. Suarez lib. 4. de voto c. 18. num. 3. Sanch. lib. 4. cap. 2. num. 42. & alij. Exemplis regulam manifeste; si voues dare Petro elemosynam quotidianam, & ipse diues fiat, cessat tibi obligatio. Quia cessan-

te paupertate cessat elemosyna, quæ fuit res promissæ. Item vouisti peregrinari ad imperandam amici sanitatem, mortuus est ante inceptam peregrinationem, non teneris peregrinari. Quia peregrinationem, quam promissisti, præstare non potes; non enim promissisti peregrinationem vtrunque, sed quæ esset medium ad salutem amici imperandam. Idem est, promississes elemosynam in redemptionem Petri captiui, si ante datam elemosynam Petrus fugit, vel mortuus est. Quia non subsistit elemosyna qualiter fuit promissæ. Idem, si vouisses non ingredi aliquam domum ob vitium peccati periculum, cessabit obligatio cessante periculo. Quia cessat interdictum ingressus qualiter promissum est. In his Doctoribus conueniunt ut videre est specialiter apud Suarez loco citato.

2. Notanter dixi cessare obligationem voti cessante causa finali. Quia si impulsiva cessat, non cessat obligatio. Differentia autem inter causam impulsivam, & finale cum vtraque moueat voluntatem, & consequenter ut finis spectetur; ea est. Quia causa impulsiva potius mouet ad vouendum, quam ad exequendum votum. At finalis ab executione voti respicitur ita ut pro illius varietate diuersa sit executio. Si autem contingat, duplicem esse causam finalem, quatum una deficit alia subsistente, spectandum est, an vtraque copulatiue an diuisiue fuerit spectata, quod ex natura rei promissæ & ex modo promittendi colligendum est ut latius diximus punct. 8. §. 3. cum de fine voti locuti sumus.

3. Secunda regula æquè à Doctoribus recepta est; ea mutatio quæ materiam promissam diuersam in re vel in prudentum hominum estimatione constituit, voti obligationem cessare facit. Sic colligitur ex Valent. 2. 1. diff. 6. q. 6. punct. 4. circa finem. Sanch. lib. 4. cap. 2. à num. 20. Suar. lib. 4. cap. 19. num. 4. & sequentibus. Bonacina dist. 4. q. 2. punct. 7. §. 1. num. 2. & alij. Ratio est; Quia constituta materia promissæ diuersa in re, vel in prudentum hominum estimatione prudenter censerì non potest impleri posse, quod promissum est. Ergo cessat illius implendi obligatio.

4. Difficile autem est explicare; quando prudentum estimatione promissum sit, ut sic cesset obligatio voti. Nam regula illa, quam multi Doctores tradunt quos refert Sanchez lib. 4. cap. 4. num. 18. & 23. Tunc promissum diuersum esse, quando si illa diuersitas tempore voti emissi contingeret, vel cognosceretur, non emitteretur votum, incerta est. Quia incertum est, an votum emittendum esset, vel non. Et præterea quia multe sunt circumstantiæ extrinsecæ, quibus tempore voti cognitis, votum non fiet, sed non obinde cessat voti obligatio. Non enim promitteres elemosynam pauperi si moribus perditum cognosceres, aut tibi esse inimicum; & tamen ob illam superuenientem cognitionem non infirmatur promissio. Quia obligatio, vel deobligatio promissionis non est desumenda ex promissione vel non promissione quæ futura foret, sed ex ea, quæ facta est. Alias nihil firmum subsisteret ut bene probant Sanchez d. c. 2. num. 6. & 7. & num. 19. & 22. Suar. lib. 4. c. 19. num. 8. & sequentibus. Quapropter eam diuersitatem prudentum hominum estimatione affirmari, esse sufficientem, quæ rem constitueret in alio statu moraliter diuerso vel ob difficultatem ex parte ipsius rei promissæ superuenientem, vel ob alias circumstantias ei denuò aduerentes. Quia ad rem sic mutatam non est tendendum uolens intendisse se obligare. Sic Suarez & Sanchez locis citatis. Unde uolens religionem in iuuentute si ad senectutem perueniat quando voto exequendo aptus non est ob vitium defectum, non obligatur ut notauit alij relatis Sanchez cap. 2. num. 50. Suarez cap. 19. num. 15. sine. Notanter dixi quando ex parte rei promissæ difficultas notabilis esset; ut excluderem difficultatem quæ solum nascitur ex libera uolentis voluntate, & praua illius inclinatione, qualem habent aliqui uolentes castitatem, cuius obseruatio ob deprauatam eorum inclinationem & peccatorum multiplicationem sibi difficilis facta est. Non enim hæc difficultas à voti obseruatione liberat, tamen si dispensandi occasionem præbeat. Suar. cap. 19. num. 9.

Si verò dubium sit: an promissum ita mutatum sit, ut moraliter diuersum censerì debeat, in fauorem votum iudicandum est. Quia dubia excusatio certam obligationem tollere non potest. Sic Sanchez cap. 2. num. 34. & 52. Quod intelligendum est, quando mutatio prouenit ex difficultate superueniente, vel ex aliis circumstantiis, quæ honestatem materiæ non mutant. Nam si honestam illius dubiam reddunt, cessat illius obligatio: quia non potest esse gratum Deo exequi rem, de qua dubitatur, an illi offensa sit. Sanchez dicto cap. 2. num. 34.

5. Ex dictis colligit, ob periculum vitæ, honoris alterius, & grauis detrimenti superueniens, vel denuò cognitum post votum emissum voti obligationem cessare. Ut multis allegatis docet Suar. lib. 4. cap. 20. num. 1. Secus verò si non obstante illo periculo voueres, quando virtuti consonum est tali periculo offerri. Quia in priori casu promissum notabiliter mutatur, secus in secundo.

6. Sed est aduertendum, supradictam mutationem rei promissæ aliquando esse perpetuam (hoc est) pro toto tempore

quo votum impleri potest, aliquando esse temporalem pro aliquo tempore determinato. Item aliquando mutatio seu impedimentum alicui totam materiam promissam, aliquando partem. Si mutatio perpetua est & comparatione totius materiae promissae, votum extinguitur. Si autem mutatio temporalis sit, pro eo solum tempore obligatio suspenditur, manente obligatione quoad aliud tempus in quo impedimentum cessat, & votum impleri potest; sicut manet obligatio cum votum diuiduum est & mutatio in parte diuidua & separata contingit. Sic Suarez lib. 4. de voto cap. 19. num. 5. Sanchez cap. 2. num. 24. Nauar. cap. 12. num. 19. Valent. diff. 6. quæst. 6. pun. 4. verif. secundum quod. Bonacin. disput. 4. quæst. 2. punct. 7. §. 1. num. 6. & alij apud ipsos.

PUNCTUM XXI.

Quale peccatum sit obligationem voti violare?

SUMMARIUM.

- 1 Per se graue peccatum est.
- 2 Penitere de voto facto non est per se voti violatio.
- 3 Est tamen regulariter peccatum veniale.

1. **E**X his quae diximus de voti obligatione constat per se graue peccatum esse voti obligationem violare (hoc est) promissum non implere. Aliquando tamen ex leuitate materiae leue peccatum esse, ibique remissius notauimus quando materia grauis vel leuis sit, si plures actus leues respiciat.

2. Solum est aliquis difficultas; an penitere de voto facto, sit voti obligationis violatio. Cui difficultati breuiter respondeo; per se violationem voti non esse. Quia cum hoc dolore & tristitia, compati potest voluntas absoluta exequendi præceptum, tamen sentias & dolens tali te præcepto grauari. Ergo dolor & tristitia præcepti & voti, illorum violatio non est. Sic D. Thomas 2. 2. qu. 88. art. 6. ad secundum. Siluester verbo votum 2. quæst. 20. Suar. lib. 5. de voto, cap. 7. concius 2. Sayrus in Clauis Regia lib. 6. cap. 6. num. 12. Nauar. cap. 12. num. 25. Bonacin. diff. 4. g. 1. punct. 5. §. 4. n. 14. & alij apud ipsos. Notanter dixi per se non esse voti violationem. Nam si ex dolore & tristitia, quod votum feceris, periculo exponeris, non exequendi promissum; clarum est violari votum; quia votum, sicut & quodlibet præceptum obligati fitum propositum de illius executione habere, neque periculo transgressionis exponi, sed hoc est per accidens. Sic Suar. d. lib. 5. cap. 7. num. 7.

3. Maior autem est difficultas; an hic dolor & tristitia sit saltem veniale peccatum? Suarez dicit cap. 7. num. 4. & sequentibus. Videtur negare. Mouetur; quia ex obiecto nullam malitiam continet. Siquidem non apparet præceptum, cui talis dolor & tristitia aduertetur. Sicut enim nullum fuit præceptum vouendi, ita nullum præceptum esse videtur perseuerandi in eo voto, & sicut à principio poterat nolle vouere, sic post votum factum potes nolle vouisse; quia vtriusque actus idem obiectum est. Ergo ex parte obiecti dolor & tristitia de voto facto nullam malitiam continet. Ex parte verò finis sapie hic actus honestati potest. Si enim cognoscas votum tibi fore damnosum; eo quod ob tuam malitiam occasio sit peccata multiplicandi; dolere de voto facto ob illum finem, non videtur illicitum, sed potius honestum. Dicendum ergo est regulariter dolere de voto facto peccatum veniale esse. Tum quia hic dolor aliquo modo infirmat propositum voti exequendi. Tum quia retrahit hominem à via perfectionis assumpta. Tum quia frequenter habetur ex proprio amore quo vis onera & obligationes viles & sanctas excutere, ac proinde ex fine non licito. Si tamen aliquando de voto, seu præcepto doleres ob transgressionem factam, credo talem actum virtuosum esse; quia non tam est dolor de voto seu præcepto, quam de illorum transgressionem. Ad rationem contrariam Respondedo dolere de voto, per se & directè præcepto non aduertari; sic tamen indirectè; aduertatur, inquam, præcepto aduertandi votum, quod obligat ne illius executionis propositum aliquo modo infirmetur, vt regulariter infirmatur per hunc dolorem. Quapropter est nulla fuerit obligatio emitendi votum, poterat esse de perseuerando in illo, alias potes pro libito illius obligationem excutere. Neque est simile nolle vouere, ac nolle vouisse. Nam est viam perfectionis non accipere, aliud ab ea incepta desistere, illiusque penitere quod regulariter inordinatum esse videtur.

DISPUTATIO II.

De voti Relaxatione.

EXPLICATA essentia voti, illiusque obligatione, restat explicandum qualiter dissolui possit. Conuenire autem sapè hanc obligationem dissolui, in comperito est apud omnes. Er probat manifestè humanæ naturæ conditio, cui solet votum ob eius fragilitatem potius obesse, quam prodesse. Triplici ergo via hæc relaxatio fieri potest, irritatione, dispensatione, & commutatione, de quibus in hac disputatione dicendum est.

PUNCTUM I.

Quid sit irritatio, quotuplex, & vnde ortum habeat?

SUMMARIUM.

- 1 Expenditur definitio irritationis.
- 2 Duplex est irritatio, alia directæ, alia indirectæ, & quæ sit harum differentia.
- 3 Irritatio quando sit actus iurisdictionis, quando dominij.
- 4 Ex iure potius positiuo, quam naturali ortum habet irritatio.

1. **I**rritatio vt constat ex Doctoribus in discursu referendis, est actus liber quo is, à quo votum pendet, tollit voti obligationem. Pro cuius intelligentia supponendum est, dupliciter te vouentem dependere posse in voto, ab alterius voluntate. Primò; si tua voluntas taliter alteri subiecta sit, vt nunquam censuris te obligari velle nisi sub tacita conditione si alter consenserit vel non repugnauerit. Quod contingere potest, vel ex natura & conditione intrinseca tue personæ quæ integrè alteri subiecta est, vt filius impubes parenti, religiosus Prælato, vel quia liberè te subiectus alterius consensum & voluntati nolens obligari nisi quatenus alteri placitum fuerit. Sed inter hos modos est magna differentia: nam quando conditio de alterius consensu inhibita in voti obligatione fundatur in natura & conditione personæ, illam excutere non potes; secus quando fundatur in voluntaria iurisdictione vouentis. Secundo quando potes in voto ab alterius voluntate si in materia promissa ab eo dependes. Pendere autem potes, vel quia illius dominium seu administrationem habet, & quia illam prohibere potest. Quando ergo priori modo subiectus alterius es, possunt tua vota pro arbitrio eius irritari; quippe quæ emissa fuerunt sub tacita conditione illius consensu, vel non dissentius. At quando solum in materia promissa ab altero dependes, solum irritari tuum votum potest, quatenus subtrahi vel prohiberi potest materia promissa.

2. Hinc fit; duplicem esse irritationem, alteram directam & propriam, alteram indirectam & impropiam. Directa est, quæ ex subiectione voluntatis fit. Quia hæc respicit actum vouendi, illiusque de medio tollit. Indirecta est, quæ materiam promissam respicit impediendo illius executionem, quæque potius suspensio quam irritatio vocatur. Hæc autem irritationes, vt bene dixit Suar. lib. 6. de voto cap. 1. num. 4. maxime differunt. Nam irritatio ob voluntatis subiectionem si absoluta sit, votum extinguit, & permittit vterius renouiscere. At irritatio ob impedimentum appositum materiae promissæ per se non extinguit votum, sed illius obligationem suspendit, dum impedimentum durat; solet autem durante illo impedimento votum extingui, quia eo tempore cessat appetitio illud exequendi; sed hoc est per accidens. An vero votum de materia dominio alterius subiecta verè & propriè irritetur; infra dicemus.

3. Deinde irritatio proueniens ex subiectione voluntatis non est actus iurisdictionis; sed dominij; quatenus Superior ratione potestatis dominaturæ habet ius, ne subditus obligetur aliter, quam pro suo consensu & voluntate. At irritatio ex promissa